

Uzaq Xınalığı Prezident İlham Əliyev necə yaxın etdi?

Azərbaycanın regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına yönəldilən dövlət proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində ölkəmizdə "ucqar kənd", "ucqar bölgə" anlayışları şüurlardan artıq silinib. İndi heç Baş Qafqaz və Yan silsilələri arasında, dəniz səviyyəsindən 2300 metr yüksəklikdə yerləşən Xınalıq da ucqar sayılmır.

Keçən əsrin 80-ci illərinin sonu-90-cı illərinin əvvəllərində Azərbaycanda hökm sürən hərc-mərclik, iqtisadiyyatın tənəzzülə uğraması prosesi Qubanın bu dağ kəndinə də təsirsiz qalmamışdır. Prezident İlham Əliyevin bu kəndi diqqət mərkəzində saxlaması onu sözün əsl mənasında dirçəltdi.

Xınalıqlılar ən çox yol sarıdan əziyyət çəkirdilər. Çünki kəndə ilkin avtomobil yolu 1968-1969-cu illərdə çəkilmişdi. Yolum uzunluğu 70 kilometr idi. Bu yerlərdə qış çox sərt keçdiyindən yol bağlı olurdu və əhali yalnız piyada hərəkət etmək məcburiyyətində qalırdı. 1988-1989-cu illərdə yolun istiqaməti dəyişdirilərək Qudyalçay boyunca salındı. Lakin vəziyyət bununla da dəyişmədi. Qış aylarında yol yenə də bağlı olurdu.

2006-cı ildə Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə Xınalığa Qubadan 57 kilometr uzunluğunda yol çəkildi və istismara verildi. Eni 8-10 metr olan bu dağ yolu 8 yaşayış məntəqəsindən keçir. Yolum çəkilişinə 14 milyon manat vəsait, 45 min ton asfalt sərf olunub. Layihə çərçivəsində 9 yeni körpü tikilib.

Dövlət başçısı oktyabrın 7-də Quba-İspik-Xınalıq avtomobil yolunun açılışında iştirak etdi. Xınalıq kəndində olarkən belə dedi: "İndi Qubadan Xınalığa gəlmək adama ləzzət verir: gözəl mənzərə, gözəl çaylar, bulaqlar, şəlalələr. Mən indi gələrkən bir neçə yerdə maşını saxlayaraq düşür, bu mənzərəyə tamaşa edirdim. Adam özünü çox yaxşı hiss edir. Mən bu gün özümü xüsusilə çox yaxşı hiss edirəm, çünki mənim göstərişimlə bu yol çəkildi və bütün Xınalıq camaatına sevinc gətirdi".

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Xınalıq sakinləri ilə səmimi görüşləri oldu. Xınalıqlılar onları ən əziz insan kimi duz-çörəklə qarşıladılar, gəlişləri şərəfinə qurban kəsdilər. Kənd sakinləri dərin minnətdarlıq hisslərini dilə gətirdilər, öz arzu və təkliflərini, problemlərini söylədilər. Onları diqqətlə dinləyən dövlət başçısının tapşırığı əsasında az sonra - 2007-ci ildə kənddə 300 şagirdlik (50 şagirdin qal-

maq imkanı olan) internat tipli orta məktəb tikildi. Beş kilometrlik məsafədən kəndə su xətti və bütün evlərə telefon xətləri çəkildi. Kənddə artıq şadlıq sarayı və ictimai hamam da tikilmiş, mədəniyyət evi, Cümə məscidi və digər sosial obyektlər əsaslı təmir olunmuşdur. Bir çox xınalıqlı bu obyektlərdə işlə təmin edilib.

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru Rəxşəndə Bayramova deyir: "Möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin Qubaya hər səfəri rayonun həyatında yeni bir səhifə açır. Turizm üçün münbit şəraitə malik Qubada bu sahə dövlətin köməyi iləildən-ildə inkişaf edir. Təsəvvür edək ki, əgər Xınalıq yolu çəkilməseydi, həmin isiqamətdə kəndlərin turizm statusu bu səviyyəyə yüksəlməzdi. Hazırda həmin yolun ətrafındakı kəndlərdə həyat şəraiti tamam dəyişib. Ev, çadır və hotel turizmi inkişaf edib. Bu da öz növbəsində yerli əhəlinin ailə büdcəsinin artması ilə, onların rifah halının yaxşılaşması ilə nəticələnir".

Xınalığa dövlətin diqqət və dəstəyi davamlıdır. Belə ki, dövlət başçısının 19 dekabr 2007-ci il tarixli sərəcamı ilə Xınalıq kəndinin tarixi ərazisində "Xınalıq" Dövlət Tarix-Memarlıq və Etnoqrafiya Qoruğu yaradılmışdır. Prezidentin 11 oktyabr 2018-ci il tarixli sərəcamı da mühüm əhəmiyyət daşıyır. Sərəcamda deyilir: "Təbii amillərin təsiri, eləcə də qar uçqunları, torpaq sürüşmələrinin baş verməsi və iri qaya parçalarının yola tökülməsi ölkənin cəlbedici turizm marşrutlarından olan, 2007-ci ildə istifadəyə verilmiş Quba-Xınalıq avtomobil yolunun tez-tez uzunmüddətli bağlanmasına səbəb olur. Xınalıq kəndinin ölkəmizdə turizm üçün əhəmiyyəti və əhəlinin alternativ yolla rahat gediş-gəlişinin təmin edilməsinin vacibliyi baxımından Quba-Susay avtomobil yolunun davamı olaraq əlavə 30 km uzunluğunda Susay-Xınalıq, həmçinin sözügedən yoldan 4,8 km məsafədə dağlıq ərazidə yerləşən

Qız kəndinə gedən avtomobil yolunun tikintisi zərurəti yaranmışdır". Sərəcamda əsasən, əhəlinin rahat gediş-gəlişinin təmin edilməsi və turizmin inkişafının vacibliyi nəzərə alınaraq Quba rayonunun Susay-Xınalıq avtomobil yolunun tikintisi (o cümlədən geologiyası, layihə-axtarış işləri) məqsədilə Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə 7,5 milyon manat vəsait ayrıldı.

Növbəti ilin əvvəlində isə "Quba rayonunun Susay-Xınalıq avtomobil yolunun tikintisinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" sərəncam imzalandı. Bu sərəncamla yola daha 13 milyon vəsait ayrıldı.

Məlum olduğu kimi, Xınalıq kəndindən Pirsat su anbarınaqədər uzanan və Qusar, Quba, Şamaxı, Qobustan, Abşeron və Hacıqabul rayonlarından keçən tarixi köç yolunun ərazisi "Xınalıq və Köç yolu" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Etnoqrafiya Qoruğu elan edildi.

əhəmiyyətli yol olub. Köçəri heyvandarlıq təsərrüfatları tərəfindən indi də istifadə edilən həmin köç yolu üzərində yüksək tarixi-mədəni dəyərə malik çox sayda abidəyə rast gəlinir. Bu yol Azərbaycanın mədəni sərvətlərinin qiymətli nümunələri sırasında özünəməxsus yeri tutur.

Ölkəmizin mədəni irsi üçün əhəmiyyətini nəzərə alaraq, köç yolunun yerləşdiyi ərazinin qorunması, vahid idarəetmə modelinin yaradılması və burada turizmin inkişaf etdirilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyev 4 sentyabr 2023-cü il sərəncamını imzaladı. Bu sərəncamda əsasən, "Xınalıq" Dövlət Tarix-Memarlıq və Etnoqrafiya Qoruğunun ərazisi və Qusar, Quba, Şamaxı, Qobustan, Abşeron və Hacıqabul rayonlarından keçən tarixi köç yolunun ərazisi "Xınalıq və Köç yolu" Dövlət Tarix-Mədəniyyət və Etnoqrafiya Qoruğu elan edildi.

Azərbaycan Prezidenti gəni miqyaslı global işlər görür. Bunların sırasında Xınalıq kəndi bəlkə də çox kiçik görünə bilər. Amma Prezidentimiz bu kiçik kəndə də böyük qayğı göstərməyə vaxt tapır. Belə ki, hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olduğunu bəyan edib. Bu səbəbdən də Xınalıqın qədimliyinin qorunub saxlanılması və kənd əhəlisinin rifah halının yaxşılaşdırılması, mədəni abidələrin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, adət-ənənələrin qorunaraq təbliğ olunmasında və dünya miqyasında tanınmasında diqqət və dəstəyi əvəzsizdir.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"